

Merja Mäkisalo-Ropponen sd

Kirjallinen kysymys ammatillisen koulutuksen näytöistä

Eduskunnan puhemiehelle

Näytöt ovat keskeinen osa ammatillista koulutusta ja opiskelijan osaamisen arviointia. Näytössä opiskelija osoittaa käytännön työtehtäviä tekemällä, miten hyvin hän on saavuttanut tutkinnon osaamistavoitteet. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (11.8.2017/531) 52 pykälässä säädetään, että näyttö toteutetaan käytännön työtilanteissa työpaikoilla, mutta voidaan "perustellusta syystä" järjestää myös muualla kuin työpaikalla.

Tämä kuitenkin voi aiheuttaa haasteita varsinkin sellaisilla aloilla, joilla on suurimmaksi osaksi yksinyrittäjiä. Näyttöjen valmistelu ja toteuttaminen vaatii työpaikalta, varsinkin yksinyrittäjältä, paljon. Näyttöjen valmistelu, seuraaminen ja arviointi vievät kaikki yrittäjän omaa työaika ilman erillistä korvausta. Heidän tulee myös varmistaa, että näyttöjen arvioinnit ovat laadukkaita, kriteerien mukaisia ja tasalaatuisia kaikille opiskelijoille. Näyttöjen aiheuttama työmäärä on paikoin johtanut siihen, että yrittäjät ovat alkaneet kieltäytyä enää ottamasta opiskelijoita, mikä haastaa oppilaitoksia ja opiskelijoiden mahdollisuuksia saada tarvittavia näyttöjä tehtyä valmistumista varten. Laki mahdollistaa perustellusta syystä näytön tekemisen myös muualla kuin työpaikalla, kuten oppilaitoksessa, mutta kynnys tähän on korkea.

Jos näyttöjä olisi mahdollista järjestää laajemmin oppilaitoksissa niillä koulutusaloilla, joissa työnantajat kokevat näyttöjen toteuttamisen olevan heille liian hankalaa, toteutuisivat ne varmemmin asetetussa aikataulussa ja tulisivat suoritetuiksi kokonaisuudessaan kerralla. Oppilaitoksessa tehdyt näytöt olisivat myös tasalaatuisempia ja helpommin aikataulutettavissa. Selkeämpi mahdollisuus järjestää näyttöjä myös oppilaitoksessa takaisi, että jokainen opiskelija saisi näyttönsä tehdyksi aikataulussa. Myös oppilaitoksessa tehdyissä näytöissä on tärkeää olla mukana osaamista työelämästä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että ammatillisessa koulutuksessa näyttöjen antaminen oppilaitoksissa olisi yhdenvertainen vaihtoehto työpaikoilla annettaville näytöille etenkin niillä koulutusaloilla, joilla työantajien mahdollisuudet ottaa vastaan näyttöjä ovat rajallisia?

Kirjallinen kysymys KK 451/2022 vp

Helsingissä 7.9.2022

Merja Mäkisalo-Ropponen sd